

Naujienų Antroji Dalis

NR. 424

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

KULTŪROS PAKOPOMIS

Rašo Marytė Žičkutė

Bendrasis vaizdelis

Mūsų kultūros kūdroje buvo malonumas, ne gyvenimas: visos vertybės buvo labai gražiai susaikuotos, postai atitinkamai išdalinti, pareigos pasiskirstytos, kėdės užimtos, laipsniai nustatyti. Kas ką bedarėme, viskas buvo labai aukšto meninio lygio, artimo pačių kulturingųjų tautų kūrybos darbams. Ir mes plaukiojome po savo kūdrą savęs mylėjimo ir savo draugais žavėjimosi ekstazėje. Mes net nusiirdavome į kitą savo kūdros pakraštį ir ten pasipaskodavome, kokie mes esame didūs, svarbūs ir kultūringi. Arba ano kūdros pakraščio gyventojai atvažiuodavo pas mus, ir, jiems išvykus, mes prirašydavome laikraščius liaupsinamųjų straipsnių apie jų tobulumą, gražumą, gerumą, taurumą, kultūringumą.

Kas be ko, koks buožgalvis kartais pamėgindavo pasišokti virš kūdros lygmens ir, išplėtes akis, pamatyti, kas dedasi už mūsų kūdros ribos. Nenuoramai, žinoma, reikėtų eglisakių per galvą, bet mes šitokiam veiksmui būdavome pertingūs ir pervedrūs, todėl užsimerkdavome ir dėdavomės to pasišokėjimo nepastebėję. Kartais, tiesa, ir mes patys prisivirdavome košės, sakysime — suklysdavome premiją paskirti arba apsisądydami valdybos pirmininką rinkdavome iš trijų kartų arba, tautinio stiliaus beieškodami, sukurdavome nei ši nei tą. Tačiau šitokias košeles mes sugebėdavome suvalgyti savo tarpe, ir, kaip pačioje pradžioje minėta, gyvenimas ir vėl būdavo malonumas. Tiesa, nenuoramos buožgalviai, jei suspėdavo pamatyti, kas dedasi už mūsų orbitos, kiek pagadindavo kraujo, bet mes buvome išdirbę planą kovoti su jais: mes pasamdydavome tokį specialų straipsnių rašytoją ir liepdavome tuos neklaužadas ištepti žodiniu degutu, be to, pasiknaisiodavome po tokio buožgalvio praeitį ir, apšaukę jį bolševiku, nacių ir kitokių parmazonų, tol pešiodavome, kol jis pats nebesikęsdamas pasitraukdavo iš mūsų kultūrinio bruzdėjimo. Ir mūsų gražiai sudėliotas kultūrinis gyvenimas ir vėl būdavo malonumas...

Didelis pliumptelėjimas

Ir staiga tas mūsų kultūrinės kūdros ramus ir malonus gyvenimas suteliuškavo, suhangavo, purslais įvairiaspalviais supurkštė, lyg būtų pa-

kilusi didžiausia audra. O iš tikrųjų jokios audros nebuvo, tik į patį kūdros vidurį pliumptelėjo nemažas, bet blogai aptašytas akmuo, kurį kažin kas pakrikštijo šešiasdešimties signatarų memorandumu, atsišaukimu ir dar kitokiais vardais bei vardeliais. Ir dėl to blogai tašyto akmens pliumptelėjimo nieko nebūtų atsitikę, jeigu ne formalistas "Naujienų" apžvalgininkas. (Kad nieko nebūtų atsitikę, yra tik mano spėliojimas, kurį noriu pagrįsti šitokiais išvedžiojimais: 1) labai nedaug kam būtų pakakę drąsos kibtį pirmam prieš visas šešias dešimtis signatarų; 2) nedaug kas būtų taip gvalbiai išlukštenęs memorandumo trūkumus, kaip "Naujienų" apžvalgininkas; 3) bepiga piemenims ir piemenaitėms vanoti vilką, kai su pačia didžiaja slėga jau kaukstelėjo skerdžius, už kurio nugaros, bėdai esant, visuomet galima pasislėpti. Turiu dar ir kitą spėjimą: tos audros nebūtų buvę ir tuo atveju, jeigu į signatarus būtų buvę pakviesta ne devyniasdešimt kultūrininkų, o devyni šimtai devyniasdešimt devyni. Pastarasis telgimas paremtas moterišku nujautimu, ir nėra reikalo juo tikėti. Tik leiskite paklausti: o kada moteriškas nujautimas pamelavo?) Visą tą pliumptelėjimą pavadinau blogai aptašytu akmeniu, nes jis ir yra blogai tašytas, kas ir iššaukė "Naujienų" apžvalgininko, pasižymincio aštriu, aiškiu ir konkreciu stiliumi, pasipiktinimą.

Kultūra ir departamento direktorius

Neskaitant devynių įžangių eilučių, jau pati pirmoji atsišaukimo pastraipa subūdavota ant klaidingo pamato, nes joje teigiama, jog "nebesant valstybės globos, nebeturint savo akademinių institucijų", visi pasidarę "lygūs" ir mėgėjiškumas, reklamos būdu bei apeliuodamas į patriotinius jausmus, smukdas kultūrą. Jokių būdu nenorėčiau sutikti, kad nepriklausomos Lietuvos ar kuri kita valstybė, išskyrus Sovietų Sąjungą, rūšiavo ar šiandien rūšiuoja kultūrininkus. Jų atranka ar "kristalizacija" vyksta daug sudėtingesniu keliu, negu kultūros departamento direktoriaus pasirašytas algų lapas. Kūryba yra kraštutiniai individualūs asmenybės pasireiškimai, o mes to ligi šiolei nenorime įsisąmoninti, mes ir mene norime taikinti iš politikos (Tęsinys 4-ame puslapyje)

Adomas P. Jasas

TEISINGASIS VALKATA

*Yra valia,
gra galia,
ne išmintim, o auksu būtų lemianti,
kurios klastingieji paaukštinti, teisingieji pažeminti.*

*Ir aš dažnai,
kai vynuogėmis nulinksta kalnai,
alkanas praėjęs šviežią duoną ir seną vyną,
pagarbinu gyvenimą už vieną mandariną,
o iš širdies nesuprastos
vis nepasakau jums tiesos,
kad žemė—kaip mano velnias—negraži:
tiek kirminų, tiek kirminų jos spalvingųjų aguonų
padaržų!*

*Tai kas? —
Tiesk į dangų džiūstančias rankas! —
Būk skurdžius ir glaukis į šaltą plytą,
nes mums — teisingiesiems valkatoms — karališkai
pasakyta:*

*— Praeis girtuoklio kojom laukiniai metai,
ir būsite Dievo aristokratai . . .*

DIENŲ SKEVELDROS

(Tęsinys)

Ir kniksiukas į Kremlį:
"... Mūsų šalyje viena iš tų dėmių — socialinė nelygybė jau iškirsta su visais jos padariniais, ir tai yra žodžiais neišreiškiamos vertės laimėjimas".
Iškirsta?
Ak, pats ans rašo: "Gyvenimas — sunkaus darbo, didelių pastangų, kovos, išvermės ir kantrybės kelias".

B. PRANSKUS - ŽALIONIS:
1917 m. "Jaunimo Internacionalo" organizacijos Voroneže sekretorius. "Grįžęs į Lietuvą, dalyvavau kuriant Lietuvos komjaunimo organizaciją. 1923 m. partijos man buvo leista nestoti į buržuazinį teismą ir išvykti į Tarybų Sąjungą". Ir t.t. ir t.t.
"Deja, 1939 m. aš tapau Berijos smurto auka. Buvo nutrauktas ne tik visas mano darbas, bet dingo ir visi rankraščiai bei kita archyvinė medžiaga".

"Aštuoneri metai (1939-1947) buvo išbraukti iš mano kūrybinės biografijos".

IEVA SIMONAITYTĖ:
"Šia proga norėčiau kai kam padaryti mažą pastabėlę.

"Mūsų žmonelių tarpe jau nuo seno yra išivyravęs keistas paprotys — pasigirti ar pasiskųsti, kad kiaules ganę. Padūkės heroizmas!"

VYTAUTAS SIRIJOS GIRA:
"Autobiografija iš esmės maža tesiskiria nuo anketos: gimęs, mokėsis, parašęs..."
"... mušimasis į krūtinę autobiografijose irgi turi savo potekstę: pasižiūrėkite, koks aš

nuoširdus ir atviras, na ir už tai pamilkite mane..."

"Tad ne šioje knygoje ieškokite rašytojo, — čia jis parodo su fraku, nenatūralus, pompastiškas, net pasipūtęs. Ieškokite rašytojo jo kūryboje, net toje, kurioje jis visiškai nekalba apie save. Ir netikėkite vizitinėmis kortelėmis..."

JONAS ŠIMKUS:

"Iš gerų draugų ir mokytojų būrio labiausiai prisimenu vienas asmuo — Matas Untulis".

Amžinas tremtinys, ir tai savo žemėj, savo šaly! Kas turi mano "Vilnių tarp audrų", gali ši šviesų Vyrą rasti. Trėmė lenkai, ištrėmė Nepriklausomoji, trėmė vaivada Bočiański. Svaidė lyg sviedinį.

J. Šimkus rašo:

"... Vilniuje, vegetarinėje valgykloje matau: sėdi prie staliuko tarsi pažįstamas, bet labai pablogusio veido žmogus. Kramto sausą grikių košę, užsrėbdamas rūgščiu pienu. Priėjau arčiau, žiūriu — Matas Untulis. Mane užplūdo gerų prisiminimų ir visokių kitokių sentimentų banga. O jis sėdi, kaip iš medžio išskaptuotas smūtkelis".

"Apsirengęs buvo pilkšvais milinukais, apsiavęs medžpadžiais, su kaimietiška nešmenėle, panašia į elgetos tarbą".

"Keistai atsiskyrėm. Bene keisčiau, negu visad anksčiau. Jis nepadavė rankos (mano pabraukta — J.C.), tik kepurę truputį kilstelėjo ir, sukdamas vis į kairę savo kupriukę, neatsigriždamas nuėjo po liepomis".

(Tęsa 2-am psl.)

(Atkelta iš 1-mo psl.)

"Išėjo lietuviškų žodžių rinkti ir... nebegrižo. Kažkur žemaitijoje kažkoki plėšikai nudobė žmogų. Rado 700 rublių — pasiėmė. Rado mažų lapelių krūvą, lietuviškų žodžių prirašytą — išbarstė..."

"Nepadavė rankos", ir kodėl? J. Šimkui neaišku ("pasidarė sunku ir graudu"), o gal pasakyti, kaip M. Untulis — Palangos progimnazijos direktorius ir J. Šimkaus "Užu durų" leidėjas — sutiko žinią, kad jo auklėtinis talkinėja NKVD budeliams lietuvius žurnalistus betremiant?!

PETRAS TARASENKA:

"Archeologija nėra mokslas apie mirusius, bet, kaip ir istorija, mokslas apie gyvus žmones, tik iš daug tolimesnės praeities. Nematyti pro bet kurį senovės dirbinį gyvo žmogaus — negalima".

"Praeities pažinimas padės mums teisingai suprasti mūsų dienų gyvenimą, nurodys teisingą, tikrą kelią ir mūsų šviesesnės ateities siekimui".

EUGENIJA TAUTKAITĖ:

"1920 m. sukūreime su Karoliu Požėla savo šeimyninį gyvenimą. 1922 m. patekau į kalėjimą. Buvau kaltinama komunistine veikla". Gana. Aišku.

PETRAS VAIČIONAS:

"... atėjo viesulingieji 1905 m., ir aš už aktyvų dalyvavimą revoliucijos žygiuose... pašalintas iš mokyklos".

"Po Spalio revoliucijos pergalės aš su J. Vaičkaus teatru atsirandu Vilniuj. O 1919 m. vaidinam Vilniuj. Neilgai mums teko čia padirbėti: baltieji lenkai užima Vilnių — ir aš vėl atsidiuriu Petrograde".

Ten, be kita ko, "vadovauju lietuvių bolševikų klubo veiklai", "o kai prisistartina Judeničius su savo baltagvardiečiais, kartu su kitais draugais medikais (P.V. studijavo Karo med. akademijoje! J.C.) atsiduriu karo pozicijose ginti revoliucijos citadelę".

Vaičkaus pakviestas reparitruoja į Lietuvą. Kurį metą apygardos teismo tardytojas. Pagaliau į teatro direkciją. Po 3 metų laisva rašytojo profesija.

Nacymetis:

"Vieną kartą net brauningas buvo nacistų rankos pristatytas prie mano kaktos (Mokslų Akademiją begelbinti)".

Beje, buvo uždrausta vaidinti P. Vaičiūno veiklai. Bet tai savųjų iniciatyva, ne Hitlerio.

"... tebeaukoju save rašytojo pašaukimui, širdies balsui. Dvasia ir šandie nesiliauja plasnojus kūrėjo sparnais į amžinojo grožio ir tiesos saulę".

ANTANAS VENCLOVA:

"Kaip rašau? Dirbti lengviausia, kai aplinkui tylu, kai, rodos, viename židinyje sukaupotos visos tavo dvasinės ir fizinės jėgos, kada jauti gerą pakilią nuotaiką, kurią, tur

būt, ir reikia vadinti įkvėpimu. Nei alkoholio, nei nikotino, nei kitų narkotikų nelaikau įkvėpimo žadintojais ir dirbdamas niekad jų nevartuju. Pirmąjį poezijos ar prozos variantą dažniausiai rašau lengvai, žinoma, jeigu jis prieš tai apgalvojęs, perjauštas, išnešiotas. Tik paskui prasideda ilgas taisymo, perdirbinėjimo, šlifavimo procesas".

"Rašytojo pasisekimas, man rodos, svarbiausia priklausos nuo to, kiek dirbant įdėta talento, širdies, nervų".

Iš senosios kartos čia praleista šie rašytojai (neradau kas pacituoja, arba asmens per daug šakoti ir trumpai neaprepiami):

Jovaras, A. Vienuolis, K. Vairas, M. Šikšnys ir L. Janušytė su H. Korsakienė. Taipgi V. Milūnas.

A. Churgino, J. Paleckio ir Alb. Žukausko pasisakymų iš viso nėra, tik redakcija paduoda jų biografijas.

Senimą baigsime

VINCŲ ŽILIONIŲ:

"Užėjo niūrus hitlerinės okupacijos metai... Vos per plauką išlikęs gyvas, laikiau savo sąžinės ir garbės reikalu — neduoti nė vieno žodžio hitlerinės okupacijos pakalikų spaudai".

Atėjo nauja okupacija. Tada šoko... siūlyti rankraščius. Kažkodėl, kaip pats pastebi, nepavyko. "Vėliau dar porą rankraščių. Vėl nepavyko. Kas čia kaltas — čia ne vieta kalbėti. Tiek tepasakysiu, kad šių rankraščių 'aptarimų' ir 'redagavimų' istorijos daug pasakytų. Ir ne tik apie mane".

3.

Tariant jaunojo rašytojų karta, gal būt, amžiaus atžvilgiu nevisai tikslu, nes keli jų jau ties 40-čia. Bet čia turima galvoje pati nauja vaga, kuri išsiliejo - įgavo pilietines teises — su 1-mąja bolševikine okupacija, o šandie auga valdžios globoj. Tyvuliuoja, gali sakyti, be vėjo. Be konfliktų. Be abejojimų. Partijos kanalais. Pagal planą. Bet tyvuliuoja tarpe gyvų žmonių, jie iš to geria. Įsistebėjime į jų grandį.

EDUARDAS MIEZELAITIS (g. 1919 m.):

"... duonos namuose visada trūkdavo, nors tėvas pats ją malė malūne".

Po to į Kauną. "Grįždavo sutemus — nuvargęs, suodinas, nekalbus. Kartais piktas, pakvėpęs degtine. Nešioju ir aš savo gyslose paveldėtus tuos alkoholio ir liūdesio nuodus, su kuriais ilgai, sunkiai ir atkakliai man teko gyvenime grumtis".

Tėvas, be to, "nelabai tikėjo žmogaus ir popieriaus draugystės reikalingumu".

1940-41 m. "Komjaunimo Tiesos" redaktorius ir t.t. ir t.t.

"Kruvina širdimi atsiveikinau su Lietuva ir išėjau į Rytus. Prie Smurgainių miestelio, atsimeinu, paskutinį kartą dar atsigrižau į vakarus. O, koks baisus ir kruvinas buvo

saulėlydis! Ir staiga pasidarė liūdna. Nėra, tur būt, nieko liūdniesnio, kaip netekti savo gimtojo lizdo".

"Karo metais susirgau sunkia ilgesio liga. Šis ilgesys mane nuvedė į plačias rusų stepes, kur lietuviai kariai, kitų tautų karių tarpe, su ginklu rankose skynė kelią į vakarus".

Dirbo vėliau Maskvoj, Lie-

tuvos LKSS CK ir t.t.

"Per daug gyvenime mačiau bloga, kad nerašyčiau apie gera. Mano giliu įsitikinimu, poezija, be visa ko, turi auklėti žmoguje taurų ir kilnų jausmą".

"Rašydamas eilėraštį, kartais tarytum girdžiu savotišką jo muzikinę potekstę, o kartais tapau jį tarsi paveikslą, jaučiu spalvas".

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

atstovauja žmogų, laisvą nuo prietarų ir baimės; gina kultūrą, pagrįstą humanistinėmis vertybėmis; stebi Lietuvos, išsivijos ir pasaulio gyvenimą; apjungia kūrėjus, kurių kritiška mintis ir šviežias žodis atveria skaitytojui naujus akiračius.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Išleina keturis kartus metuose. Ligi 1958 m. balandžio 15 d. žurnalą galima užsisakyti sena kaina: \$2 metams, \$5 trejiems metams; studentams — \$1.50 metams. Pasiskiras numeris — \$1. Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas veltui.

Naujausias numeris yra didelio formato, 60 psl., naujas viršelis, 20 nuotraukų blizgančiame popieriuje. Jame rašo: K. Bielinis, A. Camus, A. J. Greimas, J. Jaks-Tyris, Step. Kairys, J. Kaminskis, J. Kėkštas, J. Kiznis, A. Landbergis, J. Mekas, Cz. Milosz, J. Repečka, N. Valaitienė, A. Vienuolis, J. Vilčinskas ir kiti.

DABAR PATS LAIKAS ATNAUJINTI NAMAI

D. JURJONO BENDROVĖ

3251 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL. Telef.: CALumet 5-1064

Pasiūlo:

Milžinišką naujausios laidos, gražiausių raštų sienoms klijuoti popierių su 30-50% žemiau reguliarios kainos.

Sumažintomis kainomis:

Išorinių dažų namui dažyti harmoningų spalvų po \$3.95 gal.
Vidaus Alkyd matinių dažų po \$3.95 gal.
Vidaus Latex matinių dažų po \$2.95 gal.
Vidaus šilkinio žvilgėjimo dažų po \$4.95 gal.

Ypatingas pirkiny:

Žvilgantys balti dažai vidaus dažymui po \$1.98 gal.
Matiniai balti dažai vidaus dažymui po \$1.88 gal.
Stiklui pauti deimantinių reztukų po \$3.00

Plastikinių plokštelių sienoms išdėti po 23 ktv. pėda
Be to: Grindims iškloti plokštelių (Vinyl-Asbestos, Asphalt Tile).
Automatiniai vandeninių šildymo boileriai, plovyklos (sink) ir vonios kambarių įrengimai žemiausiomis kainomis.

Virtuvei reikmenų, dovaninių įvairioms progoms pritaikintų prekių ir daugel kitokių, kurių čia neįmanoma išvardinti. Krautuvė atidaryta darbo dienomis įprastomis valandomis ir šventad. nuo 11 iki 3 val. p. p.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

Nelaimių pasitaiko.

Mes pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorių.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet. All 1937-53	8.25	Old Mobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAI PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS. Išmetimo paipę irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su duslintuvu. DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ. Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryta.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

Telefonas: CEntral 6-5208

KAMBARYS 1043

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

K. Žuko atsiminimų knyga

K. Žukas, vienas iškiliausių mūsų karių Nepriklausomybės kovų ir valstybės organizavimo metu, baigė tvarkyti atsiminimus. Atsiminimai pavadinti "Žvilgsnis praeitin". Dalis atsiminimų jau buvo paskelbta "Nepriklausomoje Lietuvoje", Kanadoje išeinančiame savaitraštyje, ir skaitytojų buvo sutikti su dideliu susidomėjimu.

Knygoje — žmogaus ir kario atsiminimai, medžiaga istorikui. Knyga virš 400 psl. apimties ir padalyta į tris skyrius. Pirmoje dalyje, skirtoje jaunystės laikotarpiui, K. Žukas pasakoja apie savo vaikystę, apie norą siekti mokslo ir apie žiaurias sąlygas tėvynėje, dariusias neįveikiamų kliūčių lietuvių vaikams patekti į aukštesniąsias mokyklas Kaune ir kitose Lietuvos vietose. Tik kiek vėliau, išsikėlus į šiaurės Lietuvą, susidarė galimybės pramokti bent telegrafisto amato, bet ir su juo darbo teko ieškotis plačioje Rusijos imperijoje, tolimame Sibire, lietuviams parodžiusiam daugiau palankumo, negu rusų alinamame Lietuvos krašte. Šiame skyriuje autorius duoda daug įdomios ir mažai skelbtos medžiagos apie Sibiro ano meto lietuvių geležinkeliečius, apie jų gyvenimą ir tautinę veiklą, o taip pat daug spalvingų vaizdų iš 1905 metų revoliucinių nuotaikų šiuose milžiniškuose ir sunkiai iš Maskvos sukontroliuojamuose plotuose.

Antrame skyriuje, skirtame Lietuvos Nepriklausomybės kovų prisiminimui, pasakojama apie 1918-1920 m. laikotarpį, vieną sunkiausių ir vieną herojiškiausių mūsų tėvynės istorijoje. Šiuo metu K. Žukas, sugrįžęs iš Rusijos, stoja į besikuriančią Lietuvos kariuomenę, kurios eilės išgyvena visus Nepriklausomybės kovų sunkumus ir vargus. Trečiasis knygos skyrius skirtas demokratiniam nepriklausomos Lietuvos laikotarpiui, jo džiaugsmams, vargams ir negerovėms, kurių šalinimui K. Žukas negailėjo nei vargo, nei energijos, nepabūgo nė aiškiai pramatytų galimų nemalonumų.

Atsiminimai parašyti vaizdžiai ir gyvai, daugeliu atžvilgių tai lyg mūsų jaunos valstybės sunkiausių dienų kronika, daugiau pamėgusi faktus ir mažiau žiūrinti komentarus.

"Esu krikščionis, — rašo autorius atsiminimų knygos įžangoje, — todėl, rašydamas šiuos atsiminimus, visą laiką turėjau mintyje 8-ji punktą trumpiausios ir idealiausios žmonijai konstitucijos — Dešimties Dievo Įsakymų — ir stengiausi prieš tą punktą nenusikalsti."

Knygą leidžia Terra. Leidykla tikisi, kad dar šiais metais ši knyga pasieks savo skaitytojus.

Dienos trumpėja — tikrai

Maždaug po šv. Jono dienos kas vasarą pradeda palengva trumpėti. Bet čia kalbama ne apie kasmetinį trumpėjimą. Faktas, kad žemė nesisuka aplink savo ašį labai tiksliai, jau žinomas keletą metų, tik skirtumas yra tas, kad dienos nuolatinis trumpėjimas yra toks nežymus, kad sunku ir geriausiais laikrodžiais tai nustatyti. Mokslininkai skelbia, kad jie nustatė "smarkų" dienos sutrumpėjimą per porą savaitių vasario mėnesį. Tai buvo sutrumpėjimas trimis dešimtūkstanta-

daliais sekundės! Nuo 1955 m. rugsėjo iki š.m. sausio mėn. žemės sukimasis yra sulėtėjęs ir diena pailgėjusi viena tūkstantine sekundės dalele. Tokius pastebėjimus padarė laivyno observatorijos mokslininkai William Markowitz ir Glenn Hall Amerikos astronomų draugijos susirinkime.

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knygą LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

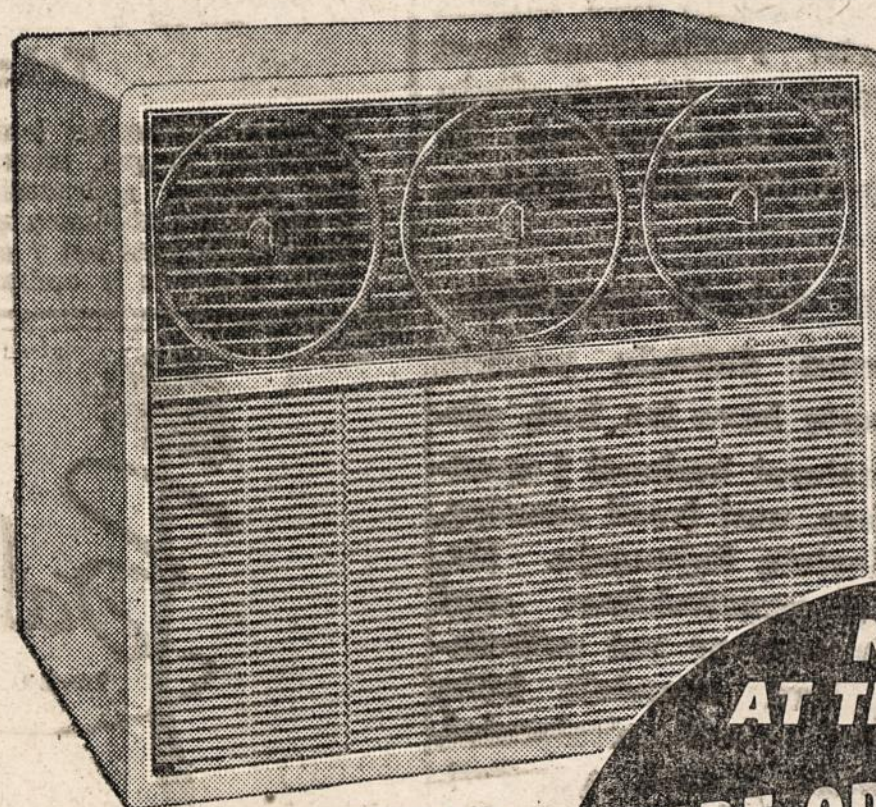
KELIŲ ŽEMĖLAPIS

Naujienu ofise galima gauti patį naujausią, šiemet išleistą, Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados ir Meksikos kelių žemėlapi (Road Atlas). Kaina tik \$1.75. Žemėlapiu labai patogiau naudotis, nes netenka išvynioti ir lankstyti, o be to alfaβetinės rodyklės padeda susiorientuoti.

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CAJumet 5-9833

1st TIME EVER SALE!

MODEL R-42

FITS ANYWHERE!

Fits any window—upper sash, lower sash, all inside, all outside, casement window or swing away installation

- ★ Runs on regular house current—no costly rewiring necessary
- ★ Flexible Controls—cools, exhausts, dehumidifies
- ★ ¾ HP—(7½ AMP) 115 volts—one of the most powerful air conditioners of its kind you can buy
- ★ Takes up ⅓ less space than previous models

REGULAR PRICE \$359⁹⁵

NOW AT THIS LOW PRICE \$169⁹⁵

FOR LIMITED TIME ONLY!

COME IN NOW!

SOLTIS

HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

K.3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JULY 26, 1958

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nio bei socialinio gyvenimo pasiskolintą demokratijos principą — demokratiškai skirstome literatūros premijas, demokratiškai norime organizuoti dailės parodas... (Nedaug betruksta, kad mes sugebėsim demokratiškai piešti paveikslus, rašyti dramas, eilėraščius ir simfonijas.) Tuo tarpu kultūrinio gyvenimo pakopos yra kultūringos ir kūrybingos asmenybės, individai, natūraliai iškilę į viršūnes ir stovį viso kultūrinio gyvenimo, kultūrinių institucijų, priešakyje. Aplink tuos viršūnių individus spiečias natūraliai išsirutavę bendralaikiai kultūrininkai ir jaunimas, iš kurio taip pat natūraliu keliu išsikristalizuoja didžiosios asmenybės, kad su laiku užimtų vyresniųjų vietas. Toks natūralus asmenybių išsikristalizavimas yra galimas tautai gyvenant laisvą ir demokratinį valstybinį gyvenimą, gi mūsų sąlygomis dažniausiai į viršūnes iškyla tie žmonės, kurie turi daugiau apskrumo, landumo, nachališkumo ir veržlumo, ko didiesiems kultūrininkams, apdovanojtiems kitais gabumais, dažniausiai trūksta.

Olimpas ir tuštuma jo papėdėje

Bebaigdami tąją pačią pastraipą, šešiasdešimties signatarų rašto autoriai parašė kitą teigimą, pro kurį tylomis praeit negalima, būtent: "Kultūrinė kūryba yra sritis, kur mėgėjiškumui viešumoje vietos nėra". Nenuostabu, kad daugelis reagavusių į šį atsiskaukimą tokiu teigimu labai pasipiktino, nes, uždraudę mėgėjams viešumoje reikštis, turėsime uždaryti visus, ačiū Dievui, kai kur dar veikiančius, mėgėjų vaidintojų ratus, kultūros ir visuomenės klubus, literatų būrelius ir t.t. Tas, žinoma, atvestų prie visiškos kultūrinio gyvenimo stagnacijos, nes, vaizdžiai kalbant, kultūros olimpe sėdėtų, sakykime, šešiasdešimt signatarų, bet žemiau jų jau nieko nebebūtų — pilka, beveidė masė, ir kai tie šešiasdešimt olimpiečių numirtų, su jais numirtų ir kultūros pažanga, nes nebebūtų kam belipti į olimpą mirusiųjų pavaduoti.

Ne, ponai memorandumo redaktoriai, mėgėjiškumas, net ir viešumoje, labai ir labai reikalingas, nes, kaip piemeniui neganęs ponu nebūsi, taip nepradėjęs mėgėju neišeisi į didžiuosius kultūrinių sričių specialistus. Tik viešumoje mėgėjiškumą ir reikia vadinti jo tikruoju vardu, o mes dažnai mėgėjišką darbą iškeliame į padanges, greta, kartais tame pačiame laikraščio puslapyje, gerą profesinį darbą sumaldami į niekus.

Receptai arba prescriptions

Pabarę diletantus, išigijusius mūsų spaudoje autoritetingas pozas ir išmanytojų to-

nu kalbančius apie viską (nuo satelito per De Gaulle politiką ligi egzistencializmo), memorandumo redaktoriai siūlo trijų punktų receptą: 1) nevertinti kultūrinių laimėjimų partiniais motyvais; 2) ne viską lygiai vertinti, — atstatyti tikrąją kritikos prasmę, kad ji būtų analizė, o ne "ispūdžių pasakojimas, ne pasipiktinęs niekinimas ir ne įkyrus reklamavimas"; 3) laikraščių redakcijos turėtų pasiūlyti "atsakingų ir kompetentingų literatūros, dailės, muzikos ir teatro kūrinių kritikų, o ne verstis atsitiktinai gautais rašiniais". Jeigu užmerkime akis į memorandumo pagrazinamąją dalį, taip vadinamą "vandenį", be kurio retas rašinys apsieina, tai ir būsiu čia paminėjusi, maždaug, visas pačias esmines to rašto dalis. Aš nemanau, kad atsirastų bent vienas iš mūsų tarpo, kuris norėtų, kad kultūrinės vertybės būtų saikuojamos pagal partijų rubricules, kad tos pačios kultūrinės vertybės, kokios jos bebūtų, vienoje spaudos dalyje būtų keliamos į padanges, o kitoje maišomos su žeme ir kad kritikos straipsnius rašytų diletantai bei nemokšos. Tikrai, tur būt, niekas to nenorime. Tai kodėl, paskelbus kalbamąjį raštą, kilo toks didelis ermideris? Pažiūrėkime bent probėgomis ir į puolančiųjų raštus, kokiais punktais jie tašo pagalius ant signatarų galvų.

Spaudos laisvės paraštėje

Vienas didžiųjų puolėjų argumentų buvo tas, kad, girdi, signatarai kesinasi į spaudos laisvę, norį įvesti cenzūrą, kaip Sovietų Sąjungoje. Na, gi šaltai pagalvokime: argi pageidavimas ar net reikalavimas, kad spaudoje būtų skelbiami rimti straipsniai, išmanančių žmonių parašyti, yra cenzūra? Juokinga ir diskutuoti tokiu klausimu. Puolėjų net pabrėžiamai buvo sakoma, jog Amerika yra laisvių kraštas, — kiekvienas daro ką nori ir kiekvienas rašo ką nori. Taip. Kiekvienas daro ką nori, bet yra įstatymai, kurie tuos darymus saisto, ir kiekvienas rašo ką nori, bet yra redaktoriai, kurie tuos rašymus sijoja. Pagaliau pasižiūrėkime tos pačios Amerikos spaudos: kiekvienas laikraštis, net dienraštis, nekalbant apie savaitraščius ir žurnalus, kiekvienai kultūrinei sričiai turi nuolatinį specialistą bendradarbį, gi diletantams, mėgėjams ir kitiems kitokiems turi atskirą laiškų redakcijai skyrių, kurį skaitydamas laikraščio prenumeratorius iš anksto žino, kad tai ne specialisto, o tokio pat, kaip jis, skaitytojo arba mėgėjo nuomonė. Čia galima pasakyti, jog mūsų laikraščių leidėjai nėra pajėgūs samdyti apmokamus specialistus, o savanorių kultūrininkų iš olimpo tam darbui neatsiranda. Žinoma, problema labai opi, bet ir išdrįskime pažiūrėti į

tiesiai į akis, o ne, spausdinami neišmanėlių straipsnius, dangstykimės spaudos laisvės principais. Gal kartais geriau laikraštį išleisti dviem puslapiais mažesni, negu prirašytą kritikos neatlaikančių straipsnių, nes ne puslapių skaičiuje esmė, o tame, kas tuose puslapiuose kalbama.

Raišteliai batams ir žirgai

Memorandumo puolėjai neatreipė tinkamo dėmesio į labai reikšmingą, o gal ir reikšmingiausią, rašto vietą: "turime reikalo ne su tikra gyvybe, o tik su reklamos mūge". Kaip Kaziuko ar švento Jono mugėje anais gražiais nepriklausomais laikais galėjai atrasti visko — nuo raištelio batams ligi riestasprandžio žirgo, taip ir mūsų spaudoje — nuo kvailiausių šnekėjimų apie kreivai nutaptą akį portrete ligi išsamios studijos apie mūsų liaudies padavimus. Su tuo tik skirtumu, kad Kaziuko mugėje raišteliai batams turėjo sau tinkamą vietą, o riestasprandžiai žirgai sau, gi mūsų spaudoje dažnai norima įrodyti, kad

raišteliai nei kiek nepigesni, o dažnai ir brangesni už žirgus. Jeigu memorandumo redaktoriai būtų buvę konkretesni ir drąsesni, viso to ermiderio būtų buvę daug mažiau, nes reikalas gi eina apie vertybių gradaciją: jeigu muzikos specialistas yra geras amatininkas ir moka puikiai sudėlioti spalvotus gabalus, tai ir sakykime, kad jis yra puikus amatininkas, bet nevadinkime jo kūrėju; tegu dailininkas labai atpažįstamai piešia Papilės ar Vilkaviškio apylinkes, bet jeigu jo paveiksluose nei spalvose, nei kompozicijoje, nei tematikos traktavime nieko nauja, sava, originalaus, dar niekur nematyta nėra, tai jis ir tėra tik (Tęsinys 5-me psl.)

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAIŠKAI

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtoje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmenišką atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiama patarimais.

Union 6-9206

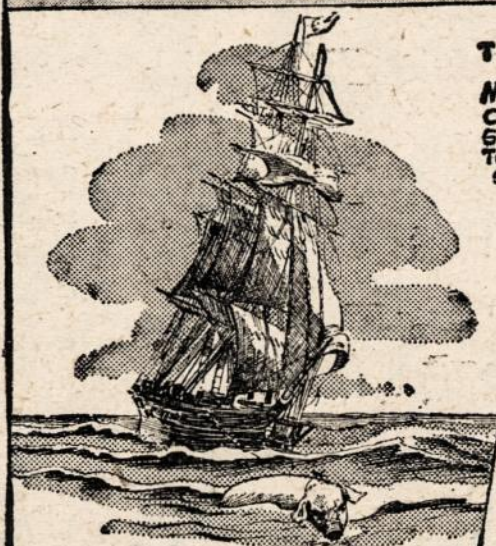
7643 HARDING AVENUE

MIAMI BEACH 41, FLORIDA

BLOKAS NUO PAJURIO

Sophie ir Bernice Welicka

THE TRUTH IS...

THE PIG'S EYE

MANY AN OLD TIME SAILING VESSEL CARRIED A HOG ON BOARD. IF THE SHIP WAS LOST, THE HOG WOULD BE TOSSED OVERBOARD, AND IT WOULD SUPPOSEDLY SWIM TOWARDS THE NEAREST LAND.

DEFINITION.

PEACE POWER.
THE STRENGTH TO KEEP THE PEACE.
BUT PEACE POWER NEEDS YOUR HELP TOO! BY BUYING SAVINGS BONDS YOU ARE MAKING A DIRECT INVESTMENT IN YOUR COUNTRY, AND HELPING TO STRENGTHEN AMERICA'S PEACE POWER!

A FORTUNE IN HIS FINGERS...

SEARCHING FOR A MALE RULER OF HER STATE, THE MAHARANI OF BARODA INVITED A GROUP OF URGING TO DINNER—AND CHOSE AS MAHARAJAH, THE CHILD WITH THE BEST TABLE MANNERS!

PEACE COSTS MONEY—

TO HELP MAKE PEACE LASTING FOR THE FUTURE THROUGH SCIENCE AND EDUCATION TAKES MONEY—AND THE MONEY YOU INVEST IN SAVINGS BONDS HELPS TOWARDS THIS END! HELP STRENGTHEN AMERICA'S PEACE POWER BY BUYING U.S. SAVINGS BONDS!

(Atkelta iš 4-to psl.)

puikus piešėjas, tokiu jį ir vadinkime; jeigu artistė nekaip suvaidino savo rolę, nors ir labai ją mylėtume, nemulkinime skaitytojo ir išdriskime pasakyti tiesą ir t.t. Aplamai tarus, nebūkime, kaip ta buvusio vyresniojo policininko žmona, kuri savo giminėms Amerikoje pasisakė, jog jos vyras buvęs nuovados viršininkas, o ji pati turėjusi tris tarnaites, todėl, esą, ją reikia vadinti ponios nuovadiene.

Auka patriotizmui

Dar yra viena, gana opi, memorandumo vieta, pro kurią tylomis praėjus, mano pastabos būtų nepilnos. Tai patriotizmo reikalas. Signatarai, net riebiu šriftu pabrėždami, sako: "nėra patriotinės pareigos imtis kūrybinių uždavinių, kuriems neturima jėgų". Stipriai, bet baisiai nekonkrečiai pasakyta. Ir tokį sakinį pusėtinai demagogas gali išlankstyti, kaip jam patogiau ir geriau. Tuo tarpu reikalas labai rimtas ir pasvarstytinas nuodugnai. Manau, ne vienas objektyvus, intrigomis nesuinteresuotas mūsų spaudos skaitytojas yra pastebėjęs, kad rašytojams, dailininkams, poetams, muzikams, dainininkams patriotizmo sąskaiton labai dažnai atleidžiamas ne tik kūrybos lėkštumas, bet ir formos trūkumai: tai kas, kad poetės ritmas šlubuoja ir sintaksė nelabai aiški ir forma tokia, kuria rašė dar carų valdomos Lietuvos poetai, bet ji apdairavo Vytautą Didįjį, ir už tai valio jai; tai kas, kad dailininko ir spalvų perėjimai nevykę ir viena paveikslo pusė nusveria antrąją ir lygiai tą pačią temą taip pat išspręstą mačiau ar penkiolikoje atviračių, bet jis piešia lietuviškas rugių gubas, ir garbė jam; tai kas, kad vienas romanas nuoboduliu dvelkia ir sunku prisiversti jį skaityti, nes pilnas neskoningumų ir banalybių, bet autorius aprašinėja ligi smulkmenų visą, tarytumei, mano gyvenimą, — kaip bandą ganiau, kiek brolių, seserų turėjau, kaip paskiau bėgau, kaip griovius kasiau, kaip lageryje žirniene valgiau, — na, kaip nepremijuosi tokio rašytojo? Ir dažniausiai šitokios kūrybos adoratoriai bei aukštintojai viešumoje ir būna tie memorandumai piktai plakami diletantai, neturį pasirodymo įžvelgti kūrybos esmės, todėl lanksčiai operuoja kiekvienam iš mūsų brangia patriotizmo sąvoka.

Mano galva, mums turėtų būti kur kas brangesnis geras lietuvių poeto eilėraštis apie Edeno sodus, negu neskoningai ir grubiai sudėlioti posmai apie Medvėgalio kalną. Kūryba, apie ką ji bekalbėtų, esmėje išlieka tautinė, nes kūrėjas niekuomet nepabėgs (tikras kūrėjas ir nesistengia pabėgti) nuo savo tautos jam padovanoto, šimtmečiais ugdy-

to dvasinio paveldėjimo. Čia geriausias pavyzdys mūsų modernistai grafikai. (Aš nesu prieš ir realistų, nes i kūrybą žiūriu daug plačiau, negu talpinant ją i kokios nors mokyklos ar srovės rėmelius. Modernistus paminiu, kaip šioje vietoje labai tinkamą pavyzdį.) Taigi, tie modernistai grafikai... kada tik jiems pavykdavo išplaukti i tarpautinius vandenius, atseit, pasirodyti svetimiesiems, kritika visuomet toje modernioje grafikoje, kuri, pagal diletantus, turėtų būti internacionalinė, jeigu kritikas būdavo įžvalgas, atrasdavo specifinę lietuvišką lyriką, lietuviškos ornamentikos ritmą, nei vienos kitos tautos kūrėjų nepakartojamą. Kultūrinių surogatų gamintojai, iškilus ginčui, o dažnai ir be jo, labai mėgsta akcentuoti savo kūrybinius laimėjimus aukoją būsimai nepriklausomai Lietuvai, tuo išgydami platesnės mūsų visuomenės simpatijų. Šioje vietoje norėtusi pabrėžti, jog būsimai nepriklausomai Lietuvai ne tiek svarbu kultūrinių vertybių kiekis, kiek jų kokybė: kai ateis laikas važiuoti namo, gali atsitikti, kad namiškiai dalies čia išgarbintų kultūrinių vertybių gali ir neįsileisti arba lieps sukrauti sandėliuosna.

Apie Jupiterio pyktį

Memorandumo redaktoriai piktoki, beveik kiekvienas rašto posmas dvelkia pasipiktinimu, kas suprantama, turint galvoje jų meilę mūsų kultūrai. Tačiau pyktis yra emocijų išvada, ne protinė, ir senieji italikai sakydavo, kad net pats dievas Jupiteris, kai pykdavo, būdavo neteisingas. Italikų nusiminimui, kaip iš šios mano apžvalgos pamatėme, šešiasdešimt signatarų, nors ir piktai, bet esminiuose memorandumo punktuose teisūs. Supykę jie pralaimėjo ne teisybę, bet kitą dalyką — simpatijas ir kai kurių jų, kurie neįeina i diletantų gvardiją. Be to, pyktis užtemdė jų akis, ir jie nepastebėjo, kad šitaip suredaguotas raštas teigia, horribile dictu, visišką vanitas vanitatum — pustynę, kurioje, laurų vainikais pasipuošę, šokinėja, dainuoja, groja ir ulioja kultūros nykštukai.

Neįmanoma šiandieną pasakyti, kokių kultūros aukštumų būtume pasiekę, jeigu visus tuos okupacijų ir tremties metus būtume gyvenę laisvą ir nepriklausomą gyvenimą, tik kiekvienam aišku, kad pažanga būtų daug didesnė, negu mūsų dabartinėmis sąlygomis pasiektoji. Tačiau, kol tarp mėgėjų, diletantų, nykštukų gaminamų surogatų švysteli vienas kitas tikros kūrybos, mokslo ar kritikos darbas, tol mūsų kultūra tebėra gyva, ir memorandumo antraštė, nors žodis nuosmukis ir labai gražus, reikėtų pakeisti i — Pasipriešinkime kultūros smukdymui.

Marytė Žičkutė-Smith

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMAI

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

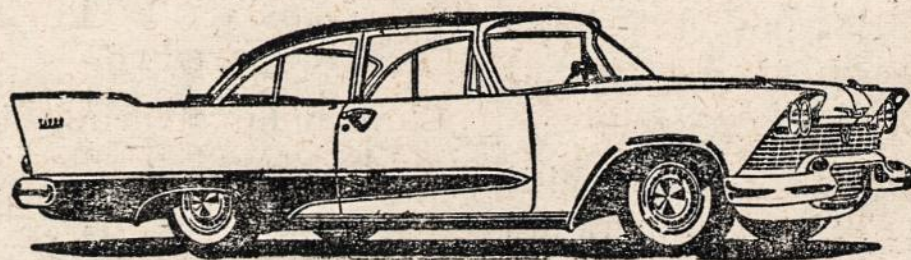
45 metų biznio sukakties proga išpardavimas

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

ir daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.

KAINOS NUO \$25

Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL

DISTRIBUTOR

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Didžiausia ir teisingiausia Lietuvių automobilių įstaiga.

DIDELIS IŠPARDAVIMAS

PARDUODAM SU DIDELEMIS
NUOLAIMOMIS PAVASARI-
NIUS DRABUŽIUS VYRAMS,
MOTERIMS IR VAIKAMS.

Turime medžiagų dėl suknelių ir dėl pakločių. Parduodame moteriškus nylon — pigiai. Kviečiame atsilankyti. Esame tikri, kad būsite patenkinti mūsų kainomis ir patarnavimu.

JOSEPH'S DRY GOODS STORE

3218 So. Halsted Street

Chicago, Illinois

ATVYKITE IR ISITIKINKITE

Mūsų kainos mažesnės
negu kitur!

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš
ritinio ir jums nukirps tiek kiek yra
reikalinga vienai eilutei arba kelioms.

Didžiausias pasirinkimas visai
šeimai, mažiems ir dideliems!

Toliau gyvenantieji gali gauti medžiagų
pavyzdžius, ir jiems pasiūsiame to-
kias medžiagas, kokių jie pageidauja
C. O. D.

DIDŽIAUSIAS MEDŽIAGŲ
PASIRINKIMAS URMO
PREKYBOS APYLINKĖJE

• SILKAS • VILNONĖS VIETOS IR ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS,
• VELVET, • MEDVILNĖ, LININĖ IR LANGAMS UŽUOLAUDŲ
VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGA.

Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.;
Pirmadienį iki 7 val. vak.; Šeštadienį nuo 8:30 val. ryto iki 5 v. v.

HENRY S. FRAERMAN

215 WEST JACKSON at WELLS

Tel. Webster 9-4187

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

ČIURLIONIO ANSAMBLIO NAMUOSE

1958 m. pavasarį Čiurlionio vardo Ansamblis išgijo nuosavus namus. 8 metus čiurlioniečiai kraustėsi iš vienos patalpos į ne ką geresnę kitą. Dabar jie turi savą buveinę, kurioje vyksta chorų ir jo dalių repeticijos. Jos daromos kelis kartus į savaitę, o tam tikrais atvejais kone kasdien.

Tiktai Susivienijimui Liet. Amerikoje (SLA) davus pasaką, Čiurlionio Ansamblis galėjo nupirkti namus. Čia buvo vienas gražiausių SLA remimo pavyzdžių mūsų kultūrinės veiklos.

Čiurlioniečių namai yra tylioje, gausiai medžių apaugusioje gatvėje. Visa toji apylinkė priskirta Clevelando universitetui. Prie namo aptvertas gražus kiemas-pieva, pakraščiais apaugęs medžių. Jaukus kampelis dideliame mieste.

Skulptorius V. Raulinaitis ryšium su tų namų nupirkimu padovanojo ansamblui „Rūpintojėlių“. Tai didžiulė statula rymančio Kristaus. Keletas Čiurlionio ansamblio gerbėjų susidėję nupirko dail. Rūkštelės nupieštą paveikslą ir padovanojo čiurlioniečių namams. Per keletą metų tie namai pasipuoš ir kitais meno kūrinių ir sudarys patrauklų mūsų kultūros židinį.

Čiurlioniečių Ansamblis yra susiorganizavęs į draugiją. Visi, kas neliečia dainos bei muzikos dalykus (ūkio bei pinigų reikalai), priklauso valdybai. Jos pirmininku yra Jaun. Nasvytis.

Clevelando „Lietuvių Salėje“ dažnai neištenka dienų susirinkimams bei pobūviams. Čiurlioniečių namai dalimi patarnaus mažesnio masto parengimams ar posėdžiams.

Jau tris kartus clevelandiečiai pasinaudojo tais jų namais.

1) Liepos 4-6 d. ten vyko Liet. Bendruomenės Tarybos posėdžiai ir jos dalyvių pagerbimui pobūvis. Jaukūs lietuviški namai sudarė palankią nuotaiką darbui dirbti ir po darbo atsikvėpti, pasisvečiuoti ir pabendrauti.

2) Birželio 8 d. Clevelando Tautininkų 8-gos skyrius surengė ten kun. Tumo-Vaižganto 30 metų mirties sukakties minėjimą. A. Augustinavičienė suglaustoj turiningoj pasakaitoje-kalboje (ji nieko neskaitė iš rašto) apsistojo ties Vaižganto literatūrine kūryba ir pabrėžė velionio šviesų, taurų asmenį.

Prelegentė vengė eiti minėjimuose mums įprastu keliu: duoti kuo daugiau enciklopedinių žinių apie minimą asmenį ar palikti neįtikintus klausytojus be vaizdo, kuo svarbūs ir vertingi didvyrio darbai. Dėlto ji nepalietė nei Vaižganto biografijos, nei jo politinės - visuomeninės veiklos, kas turi būti nagrinėjama atskirose paskaitose.

Panėkinusi neturinčius posakius, kalbos puošmenas

ir pigius liaupsinimus, p. A. Augustinavičienė išryškino J. Vaižganto kūryboje glūdinčią meilę lietuviui ir žmogui, humanizmą, toleranciją, meilę savai tautai ir norą pakelti ją į aukštesnį kultūros lygį. Ilgiausiai ji apsistojo ties romanu „Pragiedruliai“ ir atskleidė ten glūdinčią tautinę ir moralinę idėją. A. Augustinavičienės asmeny Clevelandas turi neeilinę lektorę (paskaitininkę).

Vaižganto literatūriniai darbai ne be trūkumų. Bet minint sukaktį, savaime suprantama, ne vieta paskaitoj tuos nepriteklus minėti.

3) Trečias įvykis čiurlioniečių namuose — tai

modernios dailės kūrinių paroda

Clevelando studentų draugijos „Santara“ skyrius gegužės 25-31 d. surengė lietuvių clevelandiečių modernistų dailininkų kūrinių parodą.

Čiurlionio ansamblis, puoselėtojas liaudies dainos, davė patalpas tiems, kurie nusigrįžo į betautybinį kosmopolitinį meną, žlugdantį tautos būdo bruožus. Atrodo, nesusi-pratimas.

Šešiasdešimtys kultūrininkų sielvartas dėl žemo mūsų išsivijos kultūros lygio iššaukė „masių sukilimą“. Būdamas vienas iš masės tų sukilėlių ir pasinaudodamas niekieno neatimama diletanto teise, plačiau pasisakau apie čionai suminėtus du idėjinus „priešus“: čiurlioniečius ir modernistus.

Mes, kurie užaugom Lietuvos kaime ir, vėliau išėję iš jo, bendravom su giminėm kaimiečiais, neįstengiam suvokti, kas yra tas modernus menas, dailė. Stebėdami modernistų paveikslus, mes piktinamės. Nes nesugaudom ten vaizdo, pavidalo, išraiškos, darnos. Mes žiūrime ir nematom ten atspindžio to, kas yra pasauly ar mūsų sielų. Mes, žmonės iš minios, norim suprasti, ką kalba tie išdaryti iki nepanašumo, suglamžyti, sujaukti žmogaus ar daikto pavidalai. Kokia prasmė idėją į tą nužmoginimą ir nu-daiktinimą? Kas pasakoma tais beforminiais dažų lopais ar linijų rezginiais, kuriais užpildomas paveikslas? Mes norim ką nors regėti pro juos, laukiame, kad tasai sąmyšis (chaosas) prabiltų į mus. Nesuprantama kokių jausmų, galvojimų vienas modernistas gali išskaityti kito modernisto kūrinių „turinį“. Kas yra mastas įvertinimo, kuris jų yra pranašesnis, vertingesnis, senoviškas, mūsiškai tarus, kuris paveikslas yra gražesnis, t.y. tikriau, tobuliau išreiškia grožio idėją.

Mūsų regėjimu modernistai yra atsisakę to, kas iki šiol laiko buvo vadinama grožiu. Kurdami paveikslus, statulas, simfonijas, romanus, eilėraš-

čius, jie turi mintyti ne grožį, bet kažkokį naują paslaptingą dalyką, kurį pažinti ar suprasti yra virš mūsų sugebėjimo. Kraštutiniai modernistai, tartum būtų atkeliavę iš kitos planetos, ir kalba jie ne mūsų žemės žmonėms, bet kitos prigimties ir proto būtybėms. Tik retkarčiais atsilikusių, dar netoli pažengusiųjų modernizmo kryptimi darbuose švystelėja užuomina to, ką vadinam grožiniu menu.

Mes atsitraukiam nuo modernių kūrinių nuskriausti ir įžeisti: jų kūrinių rodomi, tartum pasityčiojimui iš žiūrovų ir pabrėžimui, kad jie yra ta žema, nemokšiška minia (profanum vulgus). Žiūrovas atėjo į meno parodą, kaip į šventę, siekdamas to, kas praplėstų jo dvasios akiratį, ieškodamas gilesnio, kilnesnio už tą, kas yra kasdienėje aplinkumoje. Tačiau jis buvo pavaišintas tuo, kas nevalgoma ir atstumtas. Modernistų kūrinių yra skirti kol kas dar siaurai menininkų rinktinei ar toms kartoms žmonių, kurios gyvens už šimto metų.

Daug metų išsivijoje mes skelbiam vienas kitam, kad lietuviškos kultūros savitumas mene ir pasaulėjautoje yra pagrindas ir veiksmingas ginklas prieš nutautėjimą: „Mes privalom skiepyti jaunimui lietuviškas tradicijas, meilę tam, kas lietuviška ir t.t. ir t.t.“ Čiurlioniečiai ir kiti mūsų kolonijų chorai uoliai ir ištvermingai dirba, kad gaivintų svetimos aplinkos žalojamą lietuvių dvasią.

Kurį modernistinį paveikslą, eilėraštį, disonansinį muzikos kūrinių, romaną, dramą Lietuvių Bendruomenės darbuotojai, mokyklų mokytojai gali panaudoti kovai už lietuvių išlaikymą? Jokio.

Modernistų kūrinių nėra žymės tautos būdo bruožų. Modernus menas, ypač tas, kuris pasinėšęs į kraštutinumą, nesiduoda įvelkamas į bet kurią tautinę formą. Jis yra antitautinis, kosmopolitinis menas. Jis, tartum nepriklauso nuo laiko ir vietos sąlygų. Modernus menas yra nutolęs nuo to, ką mes vadinam kūryba, statyba, arba apjungimu medžiagos į grožio išgyvenimą teikiančią darną (harmoniją).

Modernus menas yra išraiška klaidų nuotaikų 20 šimtmečio dalies visuomenės, kuri nepajėgė apvaldyti ir suderinti užgriuvusias ją įvairias naujoves. Toji dalis visuomenės atsitrenkė į žmogaus būties ir jo proto absurdingumą ir nustebo, praregėjusi, kad iš žmogaus liko tik kūnas be dvasios, atseit, gyvulėlis. Žmogus tapo nužmogintas. Reikėjo sunaikinti jo ir kartu kitų daiktų pavidalą. Modernistai menininkai, kaip aiškiaregiai pranašai, liudija tautoms siaubingą ateitį.

Modernistų požiūriu pasaulis ir visuomenė pilni nedaros. Pasamoneje glūdinčios jėgos suskaldė žmogaus as-

(Tęsinys 7-me psl.)

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielų noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Moterų ir vyrų dėmesiui

Siunčiame maistą, vaistus, medžiagas, avalynę ir kt. į Lietuvą ir kitus kraštus iš Anglijos ir Švedijos, kur jie pusiau pigesni ir greičiau pasiekia gavėją, be primokėjimų. Pav.: 6 vyriškiems kostiumams medžiagos su visom persiuntimo išlaidom \$58.65. Vaistai perpus pigesni. Užėję pamatysite pavyzdžius. Sutaupysite laiką ir pinigų.

Liusės suknelių krautuvė,
3305 So. Halsted St., Chicago 8,
Ill. Tel. LAfayette 3-2021.

A. Kavaliauskas (Sk.)

Yra gėda nemokėti savo kalbos ir nepažinti savos literatūros! Norėdami daugiau susipažinti su senąja mūsų literatūra, neatidėliodami įsigykite prof. Vaclovo Biržiškos „Senųjų Lietuviškų Knygų Istoriją“. Knygos kaina: kietais viršeliais \$3.00, minkštais \$2.00.

Užsakymus adresuokite:

NAUJENOS.

1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petru Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusiu įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švaisto knyga apie Petrą Širvoką stebuklus ir nuotykius bus pasiūsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: **NAUJENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.**

Garsinkitės „N-nose“

6 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JULY 26, 1958

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

menį bei jo samonę. Laisvoji bendruomenė žmonių santykiuos vyksta chaosas. Psichika, samonė, siela — absurdiški dalykai. Viena, kas stipraus liko žmoguje, tai biau, žemiškų gyvūnų fiziologija.

Vienintelis kiek prasmingesnis žaismas gyvenime, tai pavaizduoti atsiskleidusios tikrovės esmę, išreikšti pačios egzistencijos absurdingumą. Nes klasikinis realizmas tesugeba vaizduoti vien daiktų ir judesių paviršių. Išorinė realybės forma tegali sutalpinti labai menką turinį. Tikrovė atsiskleidžia tik sudužusiai sielai, žinančiai, kad ji stovi ties praraja.

Kultūrininkų minios gyvenamąjį absurdą ar sąmyšį teįmanoma pavaizduoti tik užuominomis, minties kibirkštėmis, meniško pobūdžio signalais, neišskaitomo rašto ženklais (šifru). Todėl mums, senoviškos nuotaikos žmonėms, jie nesuprantami. Tačiau, tenka pripažinti, kad tuose modernizmo "ženkluose", tame nesuprantamame kūrinį dažnai slypi patraukli, svaiginanti jėga, kuri negreit išnyksta ir silpnina vadinamąjį sveiką protą net tų žiūrovų ar skaitytojų, kurie laiko modernų meną žalingu sau ir bendruomenei.

Stovėdamas nuošaliai politikos, religijos, auklėjimo, modernus menas, nedarydamas išimčių, palengva rausiasi po įsitikinimų pagrindus ir žlugdo kiekvieną gyvendinamą idėją. Pvz. lietuviybę, dorovę, demokratybę, socializmą, komunizmą. Jis neigiamai nuteikia visuomenės dalį prieš kiekvieną bendruomeninį idealą, nes neturi savyje grožio vertybės. Dėl to jis negali duoti nieko pozityvaus. Apdairi Sovietų Sąjungos valdžia visą laiką šalin varo tokį politikos požiūriu nekaltą dalyką, kaip modernus menas.

Kaip žiauriai bebartumėme modernųjį meną, — jis nenugalimas. Jį galima sulaikyti vienoj antroj vietoj tik diktatūrinės valdžios priemonėmis. Modernistai turi nenuginčijamą pasiteisinimą: ne mes, menininkai, išgalvojom modernųjį meną. Gyvenimo tikrovė padarė mus modernistais. Ne mūsų kaltė, jei kultūrininkų, politikų, dvasininkų ir autoritetų žmonių galvose vyksta nepaprastas sąmyšis. Mes, menininkai, vaizduojam tikrovę tokią, kokią ji atsiskleidė mūsų akims. Ne mūsų, menininkų, kaltė, jei jūs, diletantai, minia, nesugebat įžiūrėti, kas dedasi tikrovėje, jei jūs nesuprantat, ką kalbamūsų kūriniai. Jūs sakote: modernizmas žlugdo kiekvieną idealizmą apraišką. Bet štai yra modernizmo šaka, vadinama abstraciniu menu. Jo šalininkai nusigrižo nuo neestetinės žemiškos tikrovės ir vaizduoja tyrus abstrakčių dalykus, tartum esančius kažkur atgamtėje.

Jei modernizmas mene yra

tokia didelė blogybė, tai kodėl čiurlioniečiai davė mūsų modernistų kūriniais patalpas, kad jie skleistų negeroves į Clevelando lietuvių.

Čiurlioniečiams matomai nekilo tokis klausimas. Lietuvių dailininkų modernizmas yra palyginamai nuosaikus. Jie toli atsilikę nuo kraštutinių, kurios pasireiškia amerikonių tarpe. Jų kūrinų kamputyje stovi pavardės: Ignatavičius, Nasvytis, Pivariūnas, Palubinskienė, Raulinaitis. Čiurlioniečiams gi kiekvienas lietuvis yra brolis, nors ir būtų išsklędęs iš vertybių kelio.

Čiurlioniečiai žino, kad modernizmo diegai pasireiškė pabaigoj 19 šimtmečio. Ir kas dešimtmetis tie barami ir pažuokiami modernistai vis plito, stiprėjo ir kai kur pradėjo stumti realistinį meną į šalį. Galimas dalykas čiurlioniečiai pasižiūrėjo į aplinką ir į save pačius. Jie bus pasitebėję, kad žmogaus prigimty yra polinkis į naujoves, trauka į keitimą to, kas yra. Čiurlioniečiai patys jaučia, kad

siek tiek pamodernizuoti realistiškai kūriniai (dailei, poezijai, muzikoj) yra įdomesni, gražesni, vertingesni už senoviškus. Koki gražus buvo kitasys Vaičiūčio ar Vienožinskio eilėraščiai. O šiandien ir pasmusiems žmonėms jie atrodė perlengvi, per daug paprasti.

Jei kas nepripažintų, kad modernizmas yra neišvengiama būtinybė mūsų epochai, tai vis jis yra tapęs mados dalyku. Mūsų išeivija turi turėti modernistų, nes priešingai mūsų tauta gali būti laikoma atsilikusi meno kultūroje. Tai gali kenkti Lietuvos laisvinimui. Gal čiurlioniečiai turėjo ir kitų sumetimų priglauti tuos savo "priešus", tuos, idėjinio požiūriu, padaužas.

Nurodyti įvykiai kalba, kad čiurlioniečių įsigijimas nuosavų namų yra laimėjimas ir nauda visai Clevelando lietuvių kolonijai.

"NAUJIENOS" PRANESA
TEISINGAS ZINIAS

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu maitu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDZIAGOS,
ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai
daugelis tūkstančių klientų visame
Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilninių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma
turi savo
atskirą
sutartį su
Inturistu
Maskvoje
nuo
1947 m.

Nemokamai vieta mūsų
klientų automobiliams
pastatyti.
Telefonas:
WAbash 2-9354
Reikalaukite naujų
katalogų.

Mes išsiunčiame Jūsų
siuntinius
tiesiai iš
Chicago ir
pristatome
kiek tik
galima greičiau.

MES NESAME PATENKINTI IKI JŪS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir
jų patogumui mes skelbiame sekančius pagerinimus:

1. Mūsų įstaiga Newarke bus atidara ir sekmadi. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuojau neatidėliodami.
3. Oro pašto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, audekų ir vaistų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi remiantis mūsų klientų pareikalavimais. Ateikite į:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INgersol 7-6465, INgersol 7-7272

Atidaryta kasdien nuo 9 iki 6 valandos,
sekmadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 4 val.
312 Market St. Newark, N. J. Tel.: MITchell 2-2452
(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540	11601 Jps Campau Ave. DETROIT 12, MICH. TOWnsend 8-0298	121 S. Vermont St. LOS ANGELES, CAL. DUNkirk 5-6550
N. Y. įstaiga atidaryta kasdien 9—6, šeštad. ir sekmadi. 9—4.		
832 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa. WAlnut 3-1747	651 Albany Avenue HARTFORD, CONN. CHApel 7-5164	1241 N. Ashland Ave. CHICAGO 22, ILL. HUMboldt 6-2818

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis
kalbės jūsų gimtąja kalba.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaisius, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

A M E R L I T SUPPLIES CO.

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

Tenesuklaidina Jūsų nepagrįsti gandai!

Jei Jūs siunčiate savo dovanų siuntinius į SSSR ir kitus kraštus per oficialiai įgaliotas firmas, tai galite tai atlikti liepos, rugpjūčio, rugsėjo mėn.

ar bent kuriuo kitu metu, kada tik Jums patogiu. Oficialiai įgaliotos firmos ir ateityje priims siuntinius bet kada.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
WAlnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

390 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8764

Stai naujas adresas:
263 Market Street
Newark 2, N. J.
Telef.: MArket 3-1968

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TASHmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Avenue
ROCHESTER, N. Y.
Telephone: BAKer 5-5923

Reikalaukite telefonu arba raštu
mūsų paskutinę informaciją
knygute.

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JULY 26, 1953

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambl Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: J. Eglė Zabarauskaitė ir Rita Šimanskytė.
Medžiagą siųsti: 3402 So. Morgan Street, Chicago, Illinois.

JULIUS LINTAKAS

Lietuviai rašė svetimomis kalbomis

(II DALIS)

(M. Z. RED. PASTABA: čia spausdinama antroji dalis supažindinimo su lietuvių poetais rašiusiais nelietuviškai, kurį kol. Lintakas padarė viename Chicago Santos skyriaus susirinkimų. Pirmoji supažindinimo dalis tilpo birželio 12 d. Naujienų literatūriniame priede. Čia patiekta ištrauka iš "Miguel Manjard" yra laisvas vertimas iš anglų vertimo tilpusio "Poetic Lore", Vol. XXX, 1919).

Oskaras Milašius, antrasis didelis lietuvis, kurį šiandien minime, yra gimęs 1877 m. Čerejoje, dabartinėje Gudijoje. Jo motina buvo itališkos-žydiškos kilmės, ir tik iš tėvo pusės jis turėjo lietuviško kraujo. 12-kos metų amžiaus Milašius pateko Paryžiun, kur ėjo mokslus to meto racionalistinėje prancūzų aplinkoje, į kurią dar atsinešė ateistinį šeimos auklėjimą. Bet Oskaras nepritojo nei prie šeimos pažiūrų, nei buvo paveiktas prancūziškos laisvamanybės; jis gyveno savoje filosofijoje, garbindamas gėrį ir meilę. Gal dėl to jis yra daug šilčiau sutiktas ispaniškai kalbančiuose kraštuose, negu Prancūzijoje. Argentinoje rašytojai yra įsteigę Milašiaus draugiją, išleidę jo visus raštus, jį studijuoja ir net seka. Kaip vienas jo garbintojų, Edmund Jaloux, pasipiktinęs rašė: Milašiaus "Pažinimo giesmė" yra puikus mūsų laikų dvasingumo paliudymas. Tačiau, kai rutina valdo mintį, net ir tuose sluoksniuose, kurie stovi to dvasingumo tarnyboje, šis nekasdieniškas veiklas beveik neminimas. Bet gal taip ir geriau. Apakėlių dauguma siekia ugnies, apie kurią kai kas yra pasakęs, jog ji kažkur dega, bet minia jai priimti nėra pasirušusi. Krištolinis vienišumas, kuriuo gyveno Milašius, tebūna įamžintas jo atminime: yra sargų, kurie jo atmintį visuomet globos ir švės. (Literatūros lankai, Nr. 1, 1952). Ir tik paskutiniu metu Prancūzijoje Milašius yra vėl iškylantis, kur šį pavasarį Champs-Elysees Studio teatre ėjo jo drama — misterija "Miguel Manara" ir Prancūzijos Radio-Televizijos Valsybinis Orkestras su choru ir geriausiais Paryžiaus operos solistais surengė operą "Don Juan de Manara", kuriai libretas paimtas iš Milašiaus "Miguel Manara", su garsaus šių laikų prancūzų kompozitoriaus Henri Tomasi muzika.

Prancūzų poetas Armand Godoy yra išleidęs 1944 m. Freiburge, Šveicarijoje, Milašiaus biografiją pavadinimą "Milašius — meilės poetas". Tais pat metais ten pradėti leisti jo visi raštai (10 tomų). Apie Milašių

yra parašęs disertacijas savo doktoratams ir trys lietuvių: 1930 m. Jonas Grinius, 1950 m. Genovaitė Židonytė ir šįmet Aldona Šlepetytė.

Milašius buvo filosofas — mistikas ir poetas — kosmopolitas. Jo 3 pagrindiniai kūriniai yra "Miguel Manara", Italia (drama "Miguel Manara"), Italija (autobiografinis romanas "L'amoureuse initiation") ir bibline Palestina ("Mephiboseth"). Be minėtųjų, Milašius yra parašęs "Nykimą poemą" (1899 m.), "Septynias vienumas" (1909), "Lemuelio išpažintį" (1922), filosofinius raštus: "Dididįjį meną" (1924) ir "Arkanų poemą" (1926), ir Lietuvos kaimo dainų ir mitų vertimus.

Milašius yra taip pat buvęs Lietuvos atstovu Paryžiuje 1919-1922 m. ir karštai gynęs Lietuvos reikalus valstybės kūrimosi kritišku metu. Šveicarų, vokiečių, prancūzų ir anglų enciklopedijos jį vadina arba lietuvių kilmės prancūzų rašytoju arba tiesiog Lietuvos ir Prancūzijos poetu — filosofu.

Dėl savotiškos mistinės filosofijos Milašius gyvas būdamas turėjo nedaug draugų, bet to pats buvo kuklus ir mažai apie save rašė. Jis mirė 1939 m. Fontainebleau mieste, netoli Paryžiaus.

IŠ ARTI IR IŠ TOLI

Birželio 27 dieną New Yorko santariečiai turėjo skyriaus susirinkimą, kuriame buvo išrinkta nauja skyriaus valdyba. Į naują valdybą įeina Anatolijus Butas — pirmininkas, Lilija Stanaitytė — vicepirmininkė, ir kandidatai — Jonas Magiūnas ir Sigitas Novickis. Be to, skyrius padidėjo įstojus Kristinai Skemaitei, Virginijai Sutkutei ir Aleksandai Butaitei.

Dariaus ir Girėno minėjimo proga Chicago santariečiai aktyviai prisidėjo prie aukų rinkliavos "Lituanus" žurnalui paremti.

Iš spaudos jau išėjo ir platinotus pasiekė Kosto Ostrausko scenos veikalas "Kanarelė". Veikalas gražiai ir meniškai išleistas, patartinas įsigyti. "Kanarelė" galima gauti pas kol. Ramojų Vaitį. Kaina \$2.50.

Naujas Santaros biuletenio "Žvilgsniai" numeris pasirodys rugpjūčio pirmą savaitę. Biuletenis leidžiamas Chicagoje.

Artėjančiam Santaros visuotiniam metiniam suvažiavimui jau numatyta ir organizuojama didelė ir turininga programa. Tikrumoje suvažiavimas prasidės su visuomeninės veiklos kursais, kurie buvo įvesti pereitais metais, ir buvo sėkmingi. Šiemet kursai bus kiek kitokio turinio, nes lies daugiau lietuviybės, mūsų kultūros ir liberalizmo idologijos aspektus. Kursams pakviesti lektoriai iš Santaros filisterių tarpo.

Pirmą kartą visuotiname Santaros suvažiavime kalbės Bronys Raila tema: "Mūsų pasaulio grūdai" — pažiūros į Santarą, kritika ir konkretūs pasiūlymai. Taip pat kalbės ir rašytojas Antanas Škėma. Be šių dviejų prelegentų (abu pirmą kartą atvyks kalbėti Vidurio Vakarų rajone), dalyvaus Kostas Ostrauskas ir Romualdas Viesulas. Kol. Rytas Babickas pateiks modernios muzikos analizę, muzikiniam vakarui pakviestos jaunosios santariečių jėgos. Suvažiavime taip pat įvyks Kazio Binkio minėjimas, ir dvi dienos yra numatytos debatams. Debatuose dalyvaus Santaros nariai. Suvažiavimas (neskaitant visuomeninės veiklos kursų) prasidės rugsėjo 5 d. ir tęsis tris dienas. Šiais metais dalyvaus tik tie santariečiai, kurie užsiregistruos iš anksto, nes pereiti suvažiavimai buvo pergausūs dalyviais ir ponas Bačiūnas neturėjo vietos kur visus sutal-

pinti. Šiemet sarašuose nesantieji atvykėliai turės grįžti atgal, nes nebus net leisti pro vartus. Be to, teko nugirsti, kad ponas Bačiūnas žada Tabor Farm vasarvietę parduoti ir, galimas daiktas, kad šis Santaros suvažiavimas Tabor Farmoje bus paskutinis — kitais metais reikės ieškotis kur nors kitur savo suvažiavimams vietas.

IŠMOKINAME ANGLIŠKAI skaityti, rašyti, ir kalbėti. Pamokos dienomis ir vakarais.
AMERIKOS LIETUVIŲ MOKYKLA
816 W. 33rd Place — Chicago, Ill.

THE STEEL CITY NATIONAL BANK OF CHICAGO
Federal Deposit Ins. Corp. narys. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000.00.
Pagarinimui savo gyvenimo. matykite mus apie taupią ir patogią paskolą. 3030 E. 92nd St., Chicago, Illinois

PASKOLOS NAMŲ PAGARINIMUI
Kiekviena santaupų sąskaita federaliai apdrausta per FSLIC iki \$10,000.
ROSELAND STANDARD SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
10833 South Michigan
Chicago, Illinois

DAILIAMÉ CRAIG MANOR
Dolton, Illinois
3 miegamųjų, 2½ maudynių, Tri-level namai.
Visiškai užbaigti. \$20,150 iki \$25,500.
SIMPSON Home Developers, Inc.
Craig Manor, Dolton, Illinois.

LIETUVIŲ AUDITORIJOJE kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį groja Lietuvos Auditorijos orkestras, muziko V. Jančio vadovaujamas. Jaunimas ir senimas kviečiami praleisti savaitgalio vakarus prie šokių muzikos.
3133-37 SO. HALSTED ST. VI 2-6172

SKOLINKIŠ STANDARD UZ ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ TAUPLYK PAS STANDARD—

Stipriausioji Chicago Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštadienį, nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaro.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141